EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 29.6.2021
COM(2021) 337 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Heltäckande rapport till Europaparlamentet och rådet om användningen av EU-garantin och garantifondens funktion inom Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi)

Innehåll

1. Inledning 2
2. EU-garantin 3
3. Användningen av EU-garantin 5
3.1 Infrastruktur- och innovationstjänsten (II-delen) 6
3.1.1 II-delens skuldportfölj 7
3.1.2 II-delens egetkapitalportfölj 7
3.2 SMF-delen 8
3.2.1 SMF-delens skuldportfölj 8
3.2.2 SMF-delens egetkapitalportfölj 9
4. Garantifondens funktion 10
4.1 Mekanismen för att tillgodose garantifonden 10
4.2 Årliga och ackumulerade flöden 11
4.3 Portföljens sammansättning och viktigaste egenskaper 11
4.4 Verksamhetsresultat 12
4.5 Bedömning av lämpligheten av målsatsen och garantifondens nivå 12
5. Slutsatser 13

1. Inledning

Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) inrättades 2015, tillsammans med Europeiska centrumet för investeringsrådgivning (EIAH) och portalen för investeringsprojekt på europeisk nivå, enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/1017 av den 25 juni 2015 om ändring av förordningarna (EU) nr 1291/2013 och (EU) nr 1316/2013[1] (*Efsiförordningen*). Syftet var att snabbt få igång investeringar i unionen genom mobilisering av privat finansiering. Avtalet om förvaltningen av Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) och beviljandet av EU-garantin (*Efsiavtalet*) undertecknades av Europeiska kommissionen och Europeiska investeringsbanken (EIB) den 22 juli 2015.

Efsiavtalet har ändrats och anpassats ett antal gånger:

- Den **första** ändringen och anpassningen av Efsiavtalet undertecknades den 21 juli 2016, då två ytterligare produkter lades till i delen för små och medelstora företag (SMF-delen): Efsis egetkapitalprodukt för små och medelstora företag och EaSI:s förstärkta garantiinstrument[2].

- Den **andra** ändringen och anpassningen av Efsiavtalet undertecknades den 21 november 2017. Då omvandlades tre garantiprodukter i delen för små och medelstora företag från en tillfällig förstärkning (förhandstilldelning) till en permanent förstärkning (tilläggsbetalning) och en ny produkt lades till i SMF-delen, förstärkningen av lånegarantin för de kulturella och kreativa sektorerna.

- Under 2017 ändrades Efsiförordningen genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2396 av den 13 december 2017 om ändring av förordningarna (EU) nr 1316/2013 och (EU) 2015/1017 vad gäller förlängningen av löptiden för Europeiska fonden för strategiska investeringar liksom införandet av tekniska förstärkningar av den fonden och Europeiska centrumet för investeringsrådgivning[3] ((*Efsiförordningen 2.0*). Efsiförordningen 2.0 har bl.a. inneburit en ökad storlek på EU-garantin och en justering av målsatsen för medlen till garantifonden. En **tredje** ändring och anpassning av Efsiavtalet undertecknades den 9 mars 2018 för att återspegla Efsiförordningen 2.0.

- Den **fjärde** ändringen och anpassningen av Efsiavtalet undertecknades den 20 december 2018 i syfte att öka Efsis bidrag till de befintliga produkterna i SMF-delen och lägga till två nya SMF-produkter (Efsis kombinationsprodukt och Efsis privata kredit för SMF-produkter).

- Den **femte** ändringen och anpassningen av Efsiavtalet undertecknades den 27 mars 2020 för att bland annat öka Efsis bidrag till de befintliga SMF-produkterna och lägga

[1] EUT L 169, 1.7.2015, s. 1.
[2] Programmet för sysselsättning och social innovation.
[3] EUT L 345, 27.12.2017, s. 34.

till två nya SMF-produkter (Escalar – *European Scale-up Action for Risk Capital* och S&E-produkten – *Skills and Education Product*).

- Som en åtgärd för att begränsa de ekonomiska konsekvenserna av covid-19-viruset undertecknades den **sjätte** ändringen och anpassningen av Efsiavtalet den 27 april 2020. Syftet var att rikta om medel från egetkapitalportföljen för nationella utvecklingsbanker inom infrastruktur- och innovationstjänsten (II-delen) och vissa befintliga SMF-produkter för att stödja utlåning av rörelsekapital till företag som påverkats av covid-19.

  I detta sammanhang ökades den EU-garanti som avsatts för förstärkningen av Cosmes lånegarantiinstrument till 1 484 miljoner euro och EU-garantin för förstärkningen av InnovFin-garantiinstrumentet för små och medelstora företag ökades till 1 400 miljoner euro.

Enligt artikel 18.3 b i Efsiförordningen ska kommissionen senast den 30 juni 2018 och vart tredje år därefter offentliggöra en heltäckande rapport om användningen av EU-garantin och garantifondens funktion.

Efsis åtagandeperiod löpte ut den 31 december 2020. Redan godkända Efsi-insatser får undertecknas fram till den 31 december 2022, medan den operativa övervakningen kommer att fortsätta fram till dess att alla finansierings- och investeringstransaktioner som stöds av EU-garantin har återbetalats.

Sista datum för alla uppgifter i denna rapport var den 31 december 2020.

2. EU-garantin

Unionen tillhandahåller en ovillkorlig och oåterkallelig garanti till förmån för EIB som ska infrias vid anfordran för finansierings- och investeringstransaktioner inom ramen för Efsi. Genom att ge EIB större kapacitet att bära risker möjliggör EU-garantin en ökning av volymen av högriskprojekt som stöds av EIB:s finansierings- och investeringstransaktioner inom ramen för infrastruktur- och innovationstjänsten, och bidrar därigenom till att hantera marknadsmisslyckanden och suboptimala investeringssituationer. EU-garantin möjliggör också en större utlåningsvolym och att ett större antal företag kan omfattas av SMF-delen i Europeiska investeringsfonden (EIF). Därigenom underlättas tillgången till finansiering[4] för små och medelstora företag och små börsnoterade företag.

En del av Efsis övergripande transaktioner omfattas av EU-garantin, medan en del utförs på EIB:s egen risk. Den ursprungliga finansieringen av garantifonden uppgick till 16 miljarder

[4] Artikel 3 i Efsiförordningen.

euro från EU:s budget, vilken kompletterades med en tilldelning på 5 miljarder euro från EIB:s egna medel. Dessa belopp ökades till 26 miljarder euro respektive 7,5 miljarder euro genom Efsiförordningen 2.0.

EU-garantin är revolverande fram till slutet av 2022, vilket innebär att täckningen enligt EU-garantin kan ställas till förfogande för nya transaktioner efter avskrivning av befintliga transaktioner, förutsatt att EU-garantin aldrig överstiger 26 miljarder euro och att de sammanlagda nettobetalningarna från unionens allmänna budget inom EU-garantin inte överstiger 26 miljarder euro.

EU-garantin omfattar de finansierings- och investeringstransaktioner som EIB undertecknat inom ramen för II-delen och som EIF undertecknat inom SMF-delen. Den ursprungliga uppdelningen mellan II-delen och SMF-delen var upp till högst 13,5 miljarder euro för II-delen och upp till högst 2,5 miljarder euro för SMF-delen. Med tanke på det särskilt starka gensvaret på SMF-delen beslutade Efsis styrelse att stärka den senare genom omfördelning av 500 miljoner euro från II-delen till SMF-delen i juli 2016. Efsiförordningen 2.0 ökade SMF-delens andel ytterligare, med en gräns på 6,5 miljarder euro som kunde anpassas av styrelsen upp till högst 9 miljarder euro[5] (tabell 1).

I april 2020 och som ett svar på covid-19-pandemin godkände Efsis styrelse en överföring på 250 miljoner euro från egetkapitalportföljen för nationella utvecklingsbanker inom II-delen till SMF-delen i syfte att öka kapaciteten för de instrument som inriktades på små och medelstora företag som påverkats av covid-19.

Tabell 1 – EU-garantins uppdelning och dess utveckling över tiden

(i miljarder euro)	Budgetår	II-delen	SMF-delen	Total EU-garanti	EIB:s egna medel	Totalt Efsi
Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) 1.0	2015	13,5	2,5	**16,0**	5,0	**21,0**
Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) 1.0 – justering	2016	13,0	3,0	**16,0**	5,0	**21,0**
Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) 2.0	2018	19,5	6,5	**26,0**	7,5	**33,5**
Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) 2.0 – justering	2020	19,25	6,75	**26,0**	7,5	**33,5**

Källa: Kommissionens avdelningar.

[5] Artikel 11.3 i Efsiförordningen.

Efsi-insatser mot covid-19-krisen

Efter utbrottet av covid-19-pandemin tidigt 2020 var Efsi en del av EU:s samordnade insatser för att begränsa de socioekonomiska konsekvenserna av covid-19-krisen. Med hjälp av de medel som frigjorts från Efsi tillhandahöll EIF garantier på 2,2 miljarder euro till finansiella intermediärer och tillförde på så sätt 8 miljarder euro i finansiering för företag, bland annat mikroföretag och sociala företag och små och medelstora företag inom de kulturella och kreativa sektorerna.

För att stödja de slutliga stödmottagarna så snabbt som möjligt beslutade Efsi-styrelsen i april 2020 dessutom att förenkla godkännandeförfarandet för vissa insatser som omfattades av finansieringsanslagen avseende covid-19 inom II-delen.

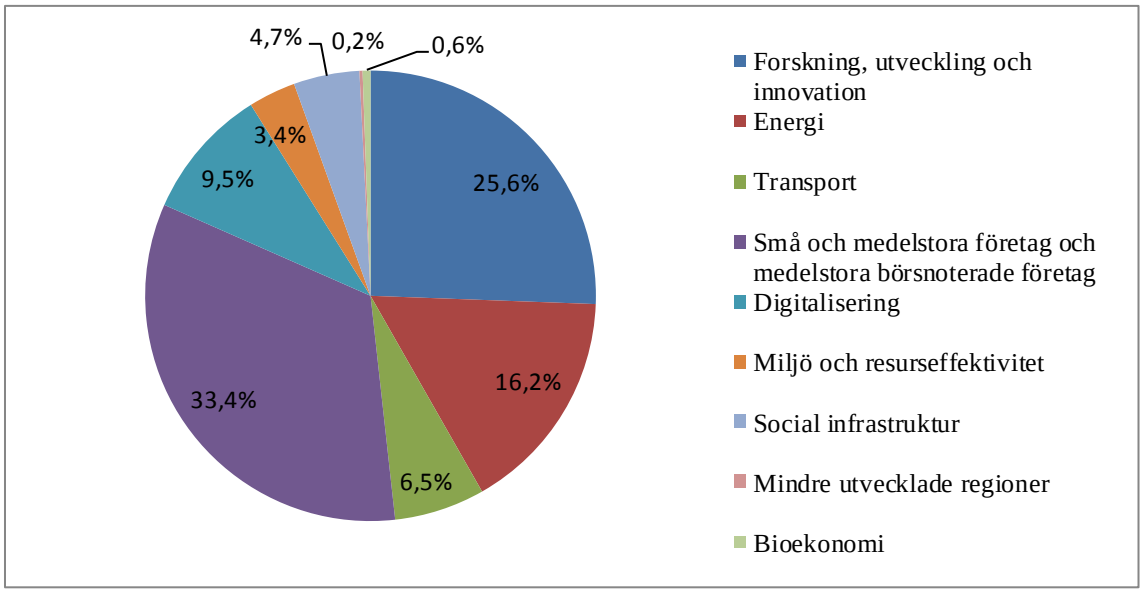
I maj 2020 godkände EIB:s styrelse exempelvis Efsi-transaktionen till stöd för det tyska företaget BioNTech SE på 100 miljoner euro i lånefinansiering för utveckling och tillverkning av covid-19-vaccin. På så sätt kunde företaget utöka sin tillverkningskapacitet för att leverera vaccinet så snabbt som möjligt över hela världen till svar på pandemin.

3. Användningen av EU-garantin

I det här avsnittet granskas användningen av EU-garantin inom ramen för de olika verksamheter som stöds av Efsi. EU-garantin omfattar olika produkter inom de två delarna: Infrastruktur- och innovationstjänsten och SMF-delen.

EIB-gruppen (EIB och EIF) hade vid utgången av 2020 godkänt 1 549 transaktioner inom Efsi för en total finansiering på 103 miljarder euro. Av dessa transaktioner hade 1 421 redan undertecknats vid utgången av 2020, för en total finansiering på 82,7 miljarder euro. De godkända transaktionerna förväntas mobilisera investeringar på 545,3 miljarder euro (varav de totala investeringarna för redan undertecknade transaktioner uppgår till 479,5 miljarder euro) i samtliga EU-medlemsstater och för alla mål som anges i Efsiförordningen. Över hälften anslogs för forskning, utveckling och innovation samt små och medelstora företag och medelstora börsnoterade företag (figur 1).

Figur 1: Efsi-investeringar som mobiliserats för undertecknade transaktioner (per sektor, december 2020)

Källa: Kommissionens avdelningar.

EU-budgetens exponering för eventuella framtida betalningar enligt EU-garantin när det gäller undertecknade transaktioner (utbetalade och ej utbetalade) uppgick vid slutet av 2020 till 24,1 miljarder euro, och den utestående exponeringen när det gäller utbetalningar som omfattas av EU-garantin uppgick till nästan 18,9 miljarder euro.

Per den 31 december 2020 hade EU-garantin inom II-delen tagits i anspråk för ett totalt belopp på 80,4 miljarder euro. Därutöver gjordes anspråk på 5,0 miljoner euro för EIB:s finansieringskostnader, 77,4 miljoner euro för värdejusteringar av transaktioner med kapital likställt med eget kapital och 3,9 miljoner euro för återvinningskostnader och EIB:s återvinningsbara administrativa kostnader.

Vid utgången av 2020 togs EU-garantin i anspråk inom SMF-delen för ett totalt belopp på 45,6 miljoner euro som användes för att köpa andra valutor än euro eller för säkring.

3.1 Infrastruktur- och innovationstjänsten (II-delen)

Inom ramen för II-delen grundas fördelningen av EIB-transaktioner till skuld- eller egetkapitalportföljen på EIB:s system för kreditbetyg och EIB:s standardriskbedömning. EU-garantin på 19,25 miljarder euro är för II-delen uppdelad enligt följande:

- Upp till 15,24 miljarder euro för lånetransaktioner.
- Upp till 4,01 miljarder euro för transaktioner med kapital likställt med eget kapital.

EIB hade den 31 december 2020, inom ramen för II-delen, undertecknat 629 transaktioner för en total finansiering på 57,2 miljarder euro, vilket förväntas mobilisera investeringar på 278,2 miljarder euro i samtliga medlemsstater.

3.1.1 II-delens skuldportfölj

Skuldportföljen inom II-delen inkluderar alla undertecknade och icke-uppsagda lånetransaktioner. För varje transaktion genomför EIB sin standardriskbedömning, som inbegriper en beräkning av sannolikheten för försumlighet och återvinningsgraden, utan att ta hänsyn till EU-garantin (för att återspegla den totala risken för transaktionen[6]). Transaktioner som stöds av EU-garantin har i normalfallet en högre riskprofil än EIB:s gängse transaktioner och utgör därför *särskilda verksamheter*[7]. Mindre riskfyllda transaktioner kan införlivas i Efsiportföljen under förutsättning att ett högt mervärde klart påvisas och att deras införlivande i portföljen uppfyller kriteriet att ge additionalitet.

Inom ramen för II-delens skuldportfölj tillhandahåller unionsbudgeten en fullständig första-förlustgaranti för den skuldportfölj som genomförs av EIB enligt Efsi. Första-förlustgarantin förväntas vara ca 25 % för II-delens standardskuldportfölj och 33 % för II-delens hybridskuldportfölj[8] av volymen av den totala transaktionsportföljen som finansieras av EIB vid slutet av investeringsperioden, medan EIB fullt ut bär den kvarstående risken.

Man kan göra anspråk på EU-garantin vid försumlighet hos EIB:s gäldenärer eller, om en omstruktureringsprocess görs, för att täcka omstruktureringsförluster i förhållande till lånetransaktionerna.

EIB:s lånetransaktioner genererar intäkter som fastställs i enlighet med EIB:s prissättningsprinciper. Riskrelaterade intäkter delas mellan unionen och EIB på grundval av de principer för risk- och intäktsdelning som anges i Efsiavtalet, i enlighet med vilket EU-garantin täcker hela första-förlustgarantin, medan EIB behåller hela den kvarstående risken.

Per den 31 december 2020 hade 460 lånetransaktioner, varav 403 transaktioner inom standardskuldportföljen och 57 transaktioner inom hybridskuldportföljen, undertecknats inom ramen för II-delen för en total finansiering på 50,3 miljarder euro.

3.1.2 II-delens egetkapitalportfölj

Egetkapitalportföljen inom II-delen inkluderar alla undertecknade och icke-uppsagda transaktioner med kapital likställt med eget kapital. Inom ramen för denna portfölj kan EU-garantin användas för att stödja direktinvesteringar i enskilda företag eller projekt (direkta investeringar i kapital likställt med eget kapital) eller för finansiering av fonder eller likvärdiga portföljrisker (portfölj med kapital likställt med eget kapital).

---

[6] Bilaga II punkt 6 i förordningen.

[7] EIB-stadgan, artikel 16.

[8] En hybriddel inom II-delens skuldportfölj skapades för att tillgodose särskilda transaktioner som riskdelning, vilka EIB delegerar helt till finansiella intermediärer, värdepapper med bakomliggande tillgångar som säkerhet osv. Per den 31 december 2020 var tilldelningen av EU-garantin till denna portfölj 2 miljarder euro.

EIB utför sin standardbedömning och fastställer huruvida en transaktion medför risker för kapital likställt med eget kapital eller inte, oavsett dess rättsliga form och nomenklatur.

Avseende egetkapitalstandardportföljen inom II-delen investerar EU och EIB på basis av likställdhet (*pari passu*). EU-garantin täcker 50 % i varje transaktion med kapital likställt med eget kapital inom egetkapitalstandardportföljen inom II-delen, medan EIB behåller återstående 50 %.

Man kan göra anspråk på EU-garantin för att täcka negativa värdejusteringar, realiserade förluster vid avyttring och EIB:s finansieringskostnader för den del av investeringen med eget kapital som garanteras av EU.

Inkomster som kan hänföras till EU-garantin och som erhållits med hänsyn till egetkapitalstandardportföljen inom II-delen används för att ersätta EU-garantin.

Genom den tredje ändringen av Efsiavtalet av den 9 mars 2018 inrättades en egetkapitalportfölj inom II-delen avseende nationella utvecklingsbanker, utöver egetkapitalstandardportföljen inom II-delen. På portföljbasis tillhandahåller EU-garantin 95 % av första-förlustgarantin, medan EIB behåller återstående 5 % såväl som hela den kvarstående risken.

Per den 31 december 2020 hade 169 transaktioner med kapital likställt med eget kapital, varav 163 inom egetkapitalstandardportföljen och 6 inom egetkapitalportföljen avseende nationella utvecklingsbanker, undertecknats inom ramen för II-delen för en total finansiering på 6,9 miljarder euro.

3.2 SMF-delen

SMF-delen underlättar tillgången till lån och finansiering med eget kapital för små och medelstora företag och, i begränsad omfattning, även till små börsnoterade företag. Den genomförs av EIF.

Den EU-garanti som anslås för SMF-delen enligt Efsiförordningen begränsas till 6,75 miljarder euro, både för låne- och egetkapitaltransaktioner.

Per den 31 december 2020 hade EIF undertecknat transaktioner inom SMF-delen med finansiella intermediärer för en total EIF-finansiering på nästan 25,5 miljarder euro. Dessa transaktioner förväntas mobilisera investeringar på 211 miljarder euro i samtliga EU-medlemsstater. Sammanlagt 1 427 600 företag hade dessutom fått Efsi-finansiering inom SMF-delen.

3.2.1 SMF-delens skuldportfölj

När det gäller stöd till lånefinansiering förstärker den del av SMF-delen som omfattas av EU-garantin befintliga EU-finansieringsinstrument för små och medelstora företag. Förstärkningen av dessa inom Efsi möjliggjorde en snabbare användning av garantin och

finansieringsinstrumenten kunde användas för att stödja ökad utlåning och fler företag. Stödet ges specifikt till följande instrument:

- Cosmes lånegarantiinstrument, som förbättrar tillgången till finansiering för små och medelstora företag med högre risk.
- InnovFin-garantiinstrumentet för små och medelstora företag, som inriktas på innovativa och forskningsintensiva företag.
- EaSis garantifinansieringsinstrument, som stöder mikrofinansiering och sociala företag.
- Lånegarantin för de kulturella och kreativa sektorerna, som ger särskilt stöd till små och medelstora företag inom de kulturella och kreativa sektorerna.
- S&E-produkten (*Skills and Education Product*), som utvecklades som ett pilotprojekt inom Efsi och tillhandahåller finansiering för enskilda elever och studerande, företag som investerar i omskolning av sina anställda och organisationer som tillhandahåller eller investerar i utbildning.
- Efsis kombinationsprodukt, som inriktas på specifika politiska mål i medlemsstaterna, särskilt förbättrad tillgång till finansiering inom jordbrukssektorn. Denna produkt kombinerar medel från EU:s strukturfonder eller nationella medel och Efsi.

Per den 31 december 2020 hade 437 lånetransaktioner undertecknats inom ramen för SMF-delen för en total finansiering på 15,1 miljarder euro.

3.2.2 SMF-delens egetkapitalportfölj

När det gäller finansiering med eget kapital stöder den del av SMF-delen som omfattas av EU-garantin inom Efsi följande tre instrument:

- SMF-delens egetkapitalprodukt, inom vilken EIF investerar i aktiefonder, fond-i-fonder eller saminvesteringsverktyg som kanaliserar finansiering med eget kapital till företag som befinner sig i ett tidigt skede (t.ex. nystartade företag) och företag som befinner sig i en tillväxt- och utvidgningsfas (t.ex. expanderande företag).
- Escalar, som hjälper fonder som inriktas på expanderande företag att uppnå en större kritisk massa.
- Efsis program för privata krediter, som stöder diversifierade fonder för skuldkapital och på så vis ökar volymen och utbudet av lånefinansieringsalternativ som finns tillgängliga för europeiska små och medelstora företag och små börsnoterade företag.

SMF-delen får ett direkt EIB-bidrag på 4 miljarder euro, vilket har utnyttjats för att utvidga EIB:s mandat för riskkapitalresurser till EIF till stöd för finansiering med eget kapital för små och medelstora företag och medelstora börsnoterade företag.

Per den 31 december 2020 hade 355 transaktioner med kapital likställt med eget kapital undertecknats inom ramen för SMF-delen för en total finansiering på 10,5 miljarder euro.

4. Garantifondens funktion

Garantifonden för Efsi (nedan kallad *garantifonden*) inrättades enligt artikel 12 i Efsiförordningen och finansieras främst genom betalningar från unionens allmänna budget och intäkter som härrör från transaktioner enligt EU-garantin. Garantifonden utgör en likviditetsbuffert som ska användas för att betala EIB om anspråk görs på EU-garantin. Garantifonden måste bibehållas vid en viss procentsats (målsatsen) av det totala beloppet av förpliktelserna enligt EU-garantin, för närvarande 35 %. Syftet med likviditetsbufferten är sålunda att tillhandahålla en lämplig säkerhetsmarginal för att undvika att exponera unionsbudgeten för plötsliga anspråk på EU-garantin, vilket kan medföra utgiftsnedskärningar eller budgetändringar.

I enlighet med Efsiavtalet ska anspråk betalas ut av garantifonden om de begärda beloppen överstiger de medel som EIB förfogar över på Efsikontot. Efsikontot, som förvaltas av EIB, inrättades för att uppbära unionens inkomster från transaktioner som omfattas av EU-garantin och från återkrävda belopp samt betala ut anspråk i enlighet med EU-garantin och för betalning av EIB:s återvinningsbara administrativa kostnader och återvinningskostnader.

Genom budgetförordningen[9] inrättades den gemensamma avsättningsfonden. Den innehåller avsättningar som har avsatts för att täcka finansiella förpliktelser som finansieringsinstrument, budgetgarantier eller ekonomiskt stöd ger upphov till, program för ekonomiskt stöd enligt budgetramen 2021–2027 och ärvda skulder. Från och med januari 2021 utgör garantifonden inom Efsi därför en separat del av den gemensamma avsättningsfonden.

4.1 Mekanismen för att tillgodose garantifonden

Garantifonden tillgodoses genom följande:

- Bidrag från unionens allmänna budget. Den budget som avsätts för garantifonden uppgår till 8 425 miljoner euro.
- Intäkter och andra betalningar som unionen erhållit i enlighet med Efsiavtalet samt intäkter och återbetalningar från finansieringsinstrument inom Fonden för ett sammanlänkat Europa[10] och Europeiska 2020-fonden för energi, klimatförändringar och infrastruktur – Margueritefonden[11].
- Vinster (räntor) på garantifondens medel som investeras på finansmarknaderna.
- Belopp som återvunnits från projekt för vilka EU-garantin togs i anspråk.

Den totala avsättningen för garantifonden, som sedan januari 2021 ingår i den gemensamma avsättningsfonden, upprättas gradvis fram till 2022.

[9] Rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).
[10] Förordning (EU) nr 1316/2013.
[11] Förordning (EG) nr 680/2007.

4.2 Årliga och ackumulerade flöden

Budgetåtagandena och betalningarna för avsättningarna till garantifonden redovisas i tabell 2.

Tabell 2 – Inbetalningar till garantifonden

(miljoner euro)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Åtaganden	1 350,0	2 110,2	2 680,3	2 069,3	357,3	301,0
Betalningar	0	1 018,0	2 489,6	2 013,9	1 166,2	1 248,9

Efsis åtagandeperiod för bidrag från EU-budgeten löpte ut den 31 december 2020. Åtaganden avseende inkomster avsatta för särskilda ändamål kunde ingås till 2022, när sådana fanns tillgängliga. Per den 31 december 2020 hade åtaganden på totalt omkring 8 868 miljoner euro gjorts för avsättningar till garantifonden, varav 8 425 miljoner euro från EU:s allmänna budget och 443 miljoner euro från inkomster avsatta för särskilda ändamål.

Betalningar från EU-budgeten till garantifonden är inplanerade fram till 2022. Betalningar avseende inkomster avsatta för särskilda ändamål kan dock göras till och med 2023. Ett totalt belopp på omkring 7 937 miljoner euro betalades faktiskt till garantifonden, varav 7 513 miljoner euro kom från EU:s allmänna budget och 424 miljoner euro hade återkrävts genom inkomster avsatta för särskilda ändamål.

Per den 31 december 2020 hade Efsis transaktioner som förvaltats av EIB inom II-delen genererat en total nettoinkomst på 674 miljoner euro för EU, varav 243 miljoner euro avser år 2020[12].

För Efsi-transaktioner inom SMF-delen genererade EU en total nettoinkomst på 452 miljoner euro, varav 295 miljoner euro avser år 2020[13].

4.3 Portföljens sammansättning och viktigaste egenskaper

Garantifondens investeringsportfölj investeras i enlighet med de förvaltningsprinciper som föreskrivs i kommissionens beslut C(2016) 165 av den 21 januari 2016 om godkännande av riktlinjer för kapitalförvaltningen av garantifonden för Europeiska fonden för strategiska investeringar.

Enligt riktlinjerna ska tillgångarna i investeringsportföljen ge tillräcklig likviditet i förhållande till eventuella anspråk på garantin, samtidigt som de strävar efter att optimera

[12] Siffror per granskad redovisning (tillägg III till Efsiavtalet).
[13] Samma som ovan.

avkastningen och riskerna till en nivå som är förenlig med upprätthållandet av en hög grad av säkerhet och stabilitet.

Investerings- och riskhanteringsstrategier antogs för att spegla investeringsmålen och marknadsutsikterna. Målet för investeringsstrategin är en ökad diversifiering inom ett antal olika tillgångsklasser med fast avkastning.

Per december 2020 bestod investeringsportföljen i huvudsak av statspapper, värdepapper emitterade av regionala myndigheter, överstatliga myndigheter och organisationer (46,8 % av marknadsvärdet), värdepapper emitterade av företag (20,3 % av marknadsvärdet) samt säkerställda obligationer (17,1 % av marknadsvärdet). Omkring 5,2 % av portföljen investerades i likvida tillgångar noterade i US-dollar och med högt kreditbetyg (AA/AAA). Investeringarna har säkrats för exponeringen mot valutarisker.

Portföljlöptiden uppgick vid utgången av 2020 till 3,19 år. Genomsnittligt kreditbetyg är BBB+.

Huvuddelen av portföljen är investerad i likvida värdepapper och en lämplig andel (25 % av det totala portföljvärdet) förfaller inom 12 månader.

Portföljens profil i fråga om löptid, kreditrisk och likviditet har anpassats till det kassaflöde som förväntas till följd av de av Efsis transaktioner som omfattas av EU-garantin (t.ex. förutspådda anspråk, intäkter).

Per december 2020 uppgick andelen ESG[14]-märkta instrument till 9,5 %.

4.4 Verksamhetsresultat

Resultatet beräknas tidsviktat för att inte påverkas av portföljens storlek, som växte avsevärt under perioden.

Sedan starten i april 2016 har garantifondens absoluta avkastning varit 2,4 % per december 2020. Detta resultat uppnåddes mot bakgrund av ytterst negativa räntor, i synnerhet för vad marknaderna uppfattar som ”kreditriskfria” och likvida exponeringar i Europa. Som ett exempel låg den treåriga tyska obligationsavkastningen på –0,77 % vid utgången av 2020.

4.5 Bedömning av lämpligheten av målsatsen och garantifondens nivå

Garantifondens målsats fastställdes ursprungligen till 50 % av de totala EU-garantiförpliktelserna. Detta mål beräknades innan Efsi startade.

Under 2016 konstaterade kommissionens interna granskning av Efsi[15] att tillförseln av medel till garantifonden skulle kunna justeras. Riskbedömningen av de olika produkter som stöds av

[14] Risker avseende miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning.

EU-garantin visade att unionens budget på det hela taget skulle få ett tillräckligt skydd mot potentiella anspråk på EU-garantin med en justerad målsats för medlen till garantifonden på 35 %, med hänsyn tagen till återkrävda belopp, inkomster och återflöden från Efsis transaktioner.

Europaparlamentet och rådet godkände kommissionens förslag och målsatsen fastställdes till 35 % av de totala EU-garantiförpliktelserna från och med ikraftträdandet av Efsiförordningen 2.0.

Riskbedömningen av de olika produkter som stöds av EU-garantin i februari 2021 bekräftade att unionens budget på det hela taget skulle få ett tillräckligt skydd mot potentiella anspråk på EU-garantin med ett målbelopp på 35 %, med hänsyn tagen till återvunna belopp, intäkter och återflöden från EIB:s transaktioner.

5. Slutsatser

I den senaste oberoende utvärderingen av tillämpningen av Efsiförordningen som ligger till grund för kommissionens förslag till förordning om inrättande av InvestEU-programmet[16], drogs slutsatsen att EU-garantin är relevant och effektiv på ett övergripande sätt: särskilt nivåerna på EU-garantin och EIB-bidraget var lämpligt anpassade, eftersom det gav EIB-gruppen möjlighet att mobilisera en investeringsnivå i linje med förväntningarna. Justeringen av målsatsen för garantifonden enligt Efsi 2.0 resulterade i en effektivare användning av EU:s budget. Konsekvensen för andra delar av EU:s budget var dessutom begränsad, vilket leder till en ökad effektivitet i EU-budgetstödet. Den övergripande metoden att justera Efsis målsats såg ut att vara lämplig och i linje med branschpraxis.

Vid utgången av 2020 hade Efsi genererat investeringar på sammanlagt 545,3 miljarder euro i samtliga medlemsstater, vilket innebär att målet på 500 miljarder euro har överskridits och att Efsi har bidragit till att begränsa konsekvenserna av covid-19 för Europas ekonomi.

Under 2021 kommer kommissionen att genomföra en efterhandsutvärdering av Efsi som enligt planerna ska översändas till Europaparlamentet och rådet vid utgången av 2022.

[15] SWD(2016) 297.
[16] SWD(2018) 314 final.